

[Rosling.]

befolkningens høje kulturelle niveau, god uddannelse, arbejds traditioner og andre — eksisterede.

Noget andet er det, når man skal starte og videreføre en opbygning af de mindre udviklede og til dels primitive samfund, hvor næsten alt skal startes fra bunden af, og hvor helt andre forudsætninger hersker, sådan som det var og er tilfældet med de grønlandske forhold. Grønlands geografiske placering, beskaffenhed, langstrakthed og dermed bebyggelsens spredning og klimaet sammen med befolkningens mangelfulde uddannelse og oplysning samt sprogets egenartethed gør både den menneskelige og økonomiske indsats vanskelig, bekostelig og tidkrævende. De årlige bevilninger til forskellige investeringer må nødvendigvis pustes op til det dobbelte, simpelt hen fordi det at bygge og anlægge noget i Grønland i sammenligning med det tilsvarende her i landet er dobbelt så dyrt. Da man lige fra opbygningens begyndelse ikke har taget håndværkeruddannelsen alvorligt op som en lige så nødvendig opgave som alt andet, anvendes stadig uden formindskelse en 125 pct. dyrere arbejdskraft, som hvert år tager halvdelen af investeringsbeløbet tilbage til Danmark. Således har Grønlands udvikling sin andel i den høje beskæftigelse, man i disse år har fået henede; den har også betydet ikke så lidt for mange familiers økonomi og levestandard — for ikke at tale om flere hundrede millioner kroner, som indtil dato er indtjent i amerikanske baser. Forestiller man sig, at håndværkeruddannelsen havde fået faste rammer allerede for 10-12 år siden, så ville de indfødtes deltagelse i byggearbejder — her tænker jeg mest på boligbyggeriet — have været betydelig større, end tilfældet er i dag, og det ville ikke alene betyde en billiggørelse af byggeriet, men også hævelse af mange familiers levestandard. Dette ville også betyde, at bedømmelsen af grønlanderen som en tilskuer ville være mildere.

Jeg ved meget vel, at alle fremtidige investeringer først og fremmest må planlægges, tegnes og udregnes, og at der normalt går 4-5 år, før et projekt er blevet en realitet. Vi ved tillige, at der for hvert projekt skal en bevilling og derefter arbejdskraft til. Det har derfor i løbet af den for-

løbne tid været sådan, at det var svært at skubbe et projekt til side fremfor et andet, idet behovet for investeringer var for stort på alle områder.

Det er nu almindelig kendt, at der er lavet både kortsigtede og langsigtede uddannelsesplaner for den kommende tid, og at der i den seneste tid er arrangeret kortvarige kursus for håndværkere, formænd, fiskere og sømænd. Det er hensigten, at alle forskellige uddannelsesformer, så vidt mulighederne tillader det, skal foregå i Grønland. Det er også klart, at det vil vare mange år endnu, før vi ser lærlingeuddannelsens resultater i Grønland blive følelige. Efter min mening er derfor den eneste mulighed for at fremskynde uddannelsen af grønlandere, specielt håndværkeruddannelsen, indtil der er oprettet tilstrækkelige uddannelsessteder i Grønland, at sende så mange emner, som det er økonomisk muligt, til uddannelse hernede. På den måde kan vi jo hurtigere komme over den påstand, som der vel kan være noget om, at vi er tilskuere, medens byggearbejder udføres af den dyre udsendte arbejdskraft.

Som jeg tidligere har oplyst ved en anden lejlighed vedrørende den ringe indsats på uddannelsesområdet, konfirmeres der nu mellem 600 og 700 børn årlig. Kun ca. 100 af dem har nu mulighed for en fortsat undervisning. Resten må gå ud i erhvervene, og da de unge, der har gennemgået efterskolen, ganske naturligt antages som lærlinge på en eller anden erhvervs virksomhed eller institution, så er chancen for $\frac{5}{6}$ af de konfirmerede mikroskopisk lille.

Enhver, der har fulgt dagbladene i den seneste tid, kan ikke undgå at vide, at den yngre generation ikke længere tolererer den politik, der føres for Grønland for tiden, og ikke mindst for så vidt angår forskelsbehandlingen på det lønmæssige område for de grønlandere, der har samme uddannelse og samme ansvar som deres danske kolleger. Kritikken synes jo ifølge efterretningerne deroppefra oven i købet at have resulteret i et forsøg på at danne et politisk parti.

Lad mig sige, at jeg er glad for, at der kommer kritik, og ikke mindre for, at disse kritikere forsøger at organisere sig. Det er godt at se, at vor befolkning vågner politisk og lever med i problemerne; det er en ud-